

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH

LÊ THỊ THANH VÂN

QUẢN LÝ THU BẢO HIỂM XÃ HỘI BẮT BUỘC
TẠI BẢO HIỂM XÃ HỘI HUYỆN ĐỊNH HÓA,
TỈNH THÁI NGUYÊN

LUẬN VĂN THẠC SĨ THEO ĐỊNH HƯỚNG ỨNG DỤNG

NGÀNH: QUẢN LÝ KINH TẾ

THÁI NGUYÊN - 2020

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH

LÊ THỊ THANH VÂN

**QUẢN LÝ THU BẢO HIỂM XÃ HỘI BẮT BUỘC
TẠI BẢO HIỂM XÃ HỘI HUYỆN ĐỊNH HÓA,
TỈNH THÁI NGUYÊN**

NGÀNH: QUẢN LÝ KINH TẾ

Mã số: 8.34.04.10

LUẬN VĂN THẠC SĨ THEO ĐỊNH HƯỚNG ỨNG DỤNG

Người hướng dẫn khoa học: TS Ngô Sỹ Trung

THÁI NGUYÊN - 2020

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan Luận văn này do chính tôi nghiên cứu và thực hiện. Các thông tin, số liệu được sử dụng trong Luận văn là hoàn toàn chính xác và có nguồn gốc rõ ràng.

HỌC VIÊN

Lê Thị Thanh Vân

LỜI CẢM ƠN

Trong quá trình thực hiện đề tài: *“Quản lý thu bảo hiểm xã hội bắt buộc tại Bảo hiểm xã hội huyện Định Hóa, tỉnh Thái Nguyên”*, tôi đã nhận được sự giúp đỡ, hướng dẫn, động viên của nhiều cá nhân và tập thể và bày tỏ sự cảm ơn sâu sắc nhất tới tất cả các cá nhân, tập thể đã tạo điều kiện giúp đỡ tôi trong học tập và nghiên cứu.

Tôi xin trân trọng cảm ơn Ban Giám hiệu Nhà trường, Phòng Đào tạo của Trường Đại học Kinh tế và Quản trị Kinh doanh - Đại học Thái Nguyên, đã tạo điều kiện giúp đỡ tôi về mọi mặt trong quá trình học tập và hoàn thành luận văn này. Xin cảm ơn sự giúp đỡ, ý kiến đóng góp quý báu của các nhà khoa học, các thầy, cô giáo trong Trường Đại học Kinh tế và Quản trị Kinh doanh - Đại học Thái Nguyên. Tôi xin trân trọng cảm ơn sự giúp đỡ tận tình của giảng viên hướng dẫn TS. Ngô Sỹ Trung.

Trong quá trình thực hiện đề tài, tôi còn nhận được sự giúp đỡ và cộng tác của các đồng chí tại địa điểm nghiên cứu. Xin cảm ơn tới Ban Giám đốc, các phòng nghiệp vụ BHXH tỉnh Thái Nguyên, BHXH huyện Định Hóa đã tạo điều kiện giúp đỡ tôi hoàn thành đề tài. Đồng thời, xin gửi lời biết ơn đến gia đình, bạn bè và đồng nghiệp đã động viên, khích lệ và ủng hộ tôi trong suốt quá trình học tập và hoàn thành đề tài.

HỌC VIÊN

Lê Thị Thanh Vân

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC CÁC KÝ HIỆU, CHỮ VIẾT TẮT	vii
DANH MỤC BẢNG BIỂU	viii
MỞ ĐẦU	1
1. Sự cần thiết của đề tài nghiên cứu	1
2. Mục tiêu và nhiệm vụ nghiên cứu.....	3
3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu.....	4
4. Những đóng góp của luận văn	4
Chương 1 CƠ SỞ KHOA HỌC VỀ QUẢN LÝ THU BẢO HIỂM XÃ HỘI BẮT BUỘC	6
1.1. Bảo hiểm xã hội bắt buộc và thu bảo hiểm xã hội bắt buộc	6
1.1.1. Bảo hiểm xã hội bắt buộc.....	6
1.1.2. Thu bảo hiểm xã hội bắt buộc	9
1.2. Quản lý thu bảo hiểm xã hội bắt buộc	12
1.2.1. Lập kế hoạch thu bảo hiểm xã hội bắt buộc.....	12
1.2.2. Tổ chức thu bảo hiểm xã hội bắt buộc	15
1.2.3. Kiểm tra thu bảo hiểm xã hội bắt buộc	19
1.3. Yếu tố ảnh hưởng đến quản lý thu bảo hiểm xã hội bắt buộc	22
1.3.1. Nhận thức của người sử dụng lao động và người lao động về quyền và trách nhiệm tham gia bảo hiểm xã hội bắt buộc	22
1.3.2. Hành vi vi phạm pháp luật về lao động của người sử dụng lao động... 23	
1.3.3. Hoạt động kiểm tra của cơ quan bảo hiểm xã hội.....	24
1.4. Kinh nghiệm quản lý thu bảo hiểm xã hội bắt buộc của Bảo hiểm xã hội một số địa phương và bài học tham khảo đối với Bảo hiểm xã hội huyện Định Hóa	24
1.4.1. Kinh nghiệm quản lý thu bảo hiểm xã hội bắt buộc của Bảo hiểm xã hội	

một số địa phương.....	24
1.4.2. Bài học tham khảo đối với Bảo hiểm xã hội huyện Định Hóa, tỉnh Thái Nguyên trong quản lý thu bảo hiểm xã hội bắt buộc	29
Chương 2 PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	31
2.1. Câu hỏi nghiên cứu	31
2.2. Phương pháp nghiên cứu.....	31
2.2.1. Phương pháp thu thập thông tin	31
2.2.2. Phương pháp xử lý thông tin.....	34
2.3. Tiêu chí đánh giá quản lý thu bảo hiểm xã hội bắt buộc	35
2.3.1. Đánh giá hiệu lực quản lý thu bảo hiểm xã hội bắt buộc.....	35
2.3.2. Đánh giá hiệu quả quản lý thu bảo hiểm xã hội bắt buộc	36
Chương 3 THỰC TRẠNG QUẢN LÝ THU BẢO HIỂM XÃ HỘI BẮT BUỘC TẠI BẢO HIỂM XÃ HỘI HUYỆN ĐỊNH HÓA, TỈNH THÁI NGUYÊN	38
3.1. Giới thiệu về cơ quan Bảo hiểm xã hội huyện Định Hóa	38
3.1.1. Vị trí, chức năng, nhiệm vụ của Bảo hiểm xã hội huyện Định Hóa	38
3.1.2. Tổ chức bộ máy của Bảo hiểm xã hội huyện Định Hóa	39
3.2. Phân tích thực trạng quản lý thu bảo hiểm xã hội tại Bảo hiểm xã hội huyện Định Hóa	40
3.2.1. Thực trạng lập kế hoạch thu bảo hiểm xã hội bắt buộc	40
3.2.2. Thực trạng tổ chức thu bảo hiểm xã hội bắt buộc.....	44
3.2.2. Thực trạng kiểm tra thu bảo hiểm xã hội bắt buộc	50
3.3. Đánh giá thực trạng quản lý thu bảo hiểm xã hội của tại Bảo hiểm xã hội huyện Định Hóa	58
3.3.1. Đánh giá về hiệu lực quản lý.....	58
3.3.2. Đánh giá về hiệu quả quản lý.....	60
3.3.3. Nguyên nhân của những kết quả đạt được và hạn chế trong quản lý thu	

bảo hiểm xã hội bắt buộc tại Bảo hiểm xã hội huyện Định Hóa	61
Chương 4 QUAN ĐIỂM VÀ GIẢI PHÁP NÂNG CAO HIỆU QUẢ QUẢN LÝ THU BẢO HIỂM XÃ HỘI BẮT BUỘC TẠI BẢO HIỂM XÃ HỘI HUYỆN ĐỊNH HÓA, TỈNH THÁI NGUYÊN	64
4.1. Quan điểm nâng cao hiệu quả quản lý thu bảo hiểm xã hội bắt buộc	64
4.2. Giải pháp nâng cao hiệu quả quản lý thu bảo hiểm xã hội bắt buộc tại Bảo hiểm xã hội huyện Định Hóa, tỉnh Thái Nguyên	66
4.2.1. Xây dựng và thực hiện chiến lược khai thác phát triển nguồn bảo hiểm xã hội bắt buộc	66
4.2.2. Xây dựng cơ chế phối hợp với các cơ quan chức năng trên địa bàn để tối ưu hóa việc tổ chức thu và kiểm tra thu bảo hiểm xã hội bắt buộc	69
4.3. Khuyến nghị	71
KẾT LUẬN	73
TÀI LIỆU THAM KHẢO	74
Phụ lục 1	76
Phụ lục 2	79

DANH MỤC CÁC KÝ HIỆU, CHỮ VIẾT TẮT

1. BHXH BB : Bảo hiểm xã hội bắt buộc
2. DNNN : Doanh nghiệp nhà nước
3. DN : Doanh nghiệp
4. BHYT : Bảo hiểm y tế
5. BHXH TN : Bảo hiểm thất nghiệp
6. NCL : Ngoài công lập
7. HTX : Hợp tác xã
8. KDCT : Kinh doanh cá thể
9. HCSN : Hành chính sự nghiệp
10. SDLĐ : Sử dụng lao động
11. NSNN : Ngân sách nhà nước

DANH MỤC BẢNG BIỂU

Bảng 3.1. Số lao động và số đơn vị tham gia BHXH bắt buộc tại BHXH huyện Định Hóa năm 2017-2019.....	42
Bảng 3.2. Kết quả khảo sát ý kiến đơn vị sử dụng lao động về công tác lập kế hoạch thu BHXH bắt buộc của BHXH huyện Định Hóa	43
Bảng 3.3. Kết quả khảo sát ý kiến đơn vị sử dụng lao động về công tác tổ chức thu BHXH bắt buộc của BHXH huyện Định Hóa các năm 2017-2019	46
Bảng 3.4. Kết quả thực hiện kế hoạch thu BHXH bắt buộc của BHXH huyện Định Hóa các năm 2017-2019	48
Bảng 3.5. Kết quả thu BHXH bắt buộc tại BHXH huyện Định Hóa các năm 2017-2019	48
Bảng 3.6. Kết quả thu BHXH bắt buộc theo khối ngành tại BHXH huyện Định Hóa các năm 2017-2019	49
Bảng 3.7. Kết quả khảo sát ý kiến đơn vị sử dụng lao động về công tác kiểm tra thu BHXH bắt buộc của BHXH huyện Định Hóa các năm 2017-2019.....	52
Bảng 3.8. Tỷ lệ nợ đọng BHXH bắt buộc tại BHXH huyện Định Hóa so với tổng số thu thực tế các năm 2017-2019	54
Bảng 3.9. Tình hình nợ đọng BHXH bắt buộc so với tổng số thu thực tế theo khối đơn vị tham gia BHXH tại BHXH huyện Định Hóa các năm 2017-2019	55
Bảng 3.10. Kết quả khảo sát ý kiến đơn vị sử dụng lao động về trách nhiệm tham gia BHXH bắt buộc cho người lao động các năm 2017-2019	56
Bảng 3.11. Dự kiến số đơn vị, người lao động tham gia và số thu BHXH bắt buộc huyện Định Hóa đến năm 2025.....	66

MỞ ĐẦU

1. Sự cần thiết của đề tài nghiên cứu

Bảo hiểm xã hội (BHXH) là chính sách lớn của mỗi Nhà nước, góp phần bảo đảm ổn định đời sống cho người lao động, ổn định chính trị, trật tự an toàn xã hội, thúc đẩy sự nghiệp xây dựng đất nước, bảo vệ tổ quốc. Thực tế quản lý xã hội cho thấy, BHXH đã trở thành một công cụ hữu hiệu, mang tính nhân văn sâu sắc để giúp con người vượt qua những khó khăn, rủi ro phát sinh trong cuộc sống và trong quá trình lao động như ốm đau, thai sản, tai nạn lao động, bệnh nghề nghiệp, mất khả năng lao động, già cả hoặc bị chết. Vì thế, BHXH ngày càng trở thành nền tảng cơ bản cho an sinh xã hội của mỗi quốc gia, của mọi thể chế Nhà nước và được thực hiện ở các nước trên thế giới.

Ở Việt Nam, các cơ quan BHXH có nhiệm vụ chủ yếu là tổ chức thực hiện tốt chính sách BHXH, Bảo hiểm y tế (BHYT), BHXH tự nguyện, bao gồm các chế độ: ốm đau, thai sản, tai nạn lao động, bệnh nghề nghiệp, hưu trí, tử tuất, khám chữa bệnh BHYT, bảo hiểm thất nghiệp (BHTN) cho người lao động và nhân dân trên phạm vi cả nước. Cho nên, trong những năm qua Nhà nước có nhiều văn bản sửa đổi, bổ sung để phù hợp với nền kinh tế trong từng thời điểm. Và có thể nói chính sách BHXH luôn mang tính cấp thiết thể hiện sự quan tâm của Đảng và Nhà nước ta về vấn đề an sinh xã hội. Việc quản lý BHXH được thực hiện ở Việt Nam từ năm 1945 và đã trải qua nhiều lần bổ sung, sửa đổi để phù hợp với tình hình thực tiễn, theo đó đối tượng tham gia đóng, hưởng BHXH hiện nay đã mở rộng đến tất cả các thành phần kinh tế¹. Do đó, số lao động tham gia BHXH hàng năm, số thu BHXH hàng năm và nguồn quỹ BHXH hàng năm độc lập với ngân sách đều có sự gia tăng². Đây là bước chuyển đổi căn bản về

---

¹ Theo Bộ Luật Lao động năm 2019 và Luật Bảo hiểm xã hội năm 2014.

² Theo số liệu thống kê của Bảo hiểm xã hội Việt Nam, tính đến hết năm 2019, cả nước có trên 15 triệu người tham gia BHXH bắt buộc đạt trên 32% lực lượng lao động toàn quốc; số lao động tham gia BHXH tăng hàng năm khoảng 7,5%; số thu BHXH tăng bình quân hàng năm 10%, quỹ BHXH độc lập với ngân sách Nhà nước.